

Sosiaalihuollon palveluhankintoihin liittyvä erityistarkastus

Sisäisen tarkastuksen raportti 27.8.2024
R9 / 2024

Tarkastajat: KPMG Oy Ab / Päävastuullinen tarkastaja Harri Leppiniemi, Partner
Lisätietoja: tarkastusjohtaja Heini Ruski, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Toimenpiteitä varten:

Juha Yli-Rajala, konsernijohtaja
Kari Paju, hankintajohtaja
Jukka Männikkö / Mikko Koskela, talousjohtaja
Laura Klami, lakiasiainjohtaja
Heli Hirvelä, hallinto- ja tukipalvelujohtaja
Niina Pietikäinen, henkilöstöjohtaja

Tiedoksi:

Lauri Savisaari, palvelualuejohtaja
Teppo Rantanen, palvelualuejohtaja
Mikko Nurminen, palvelualuejohtaja
Kaupunginhallitus
Tilintarkastaja

Sisällys

	Sivu
1 Tarkastuksen tausta, tavoitteet ja kohdentaminen	3
2 Tarkastuksen toteutus	6
3 Yleiset havainnot, johtopäätökset ja suositukset	8
4 Yksityiskohtaiset havainnot pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishojelmien kokonaisuudesta	12
5 Muut yksityiskohtaiset havainnot	27
6 Liitteet	34
Liite I: Laskuotanta	
Liite II: Tukiasumiseen liittyvät sopimukset	

1. Tarkastuksen tausta, tavoitteet ja kohdentaminen

1. Tarkastuksen tausta, tavoitteet ja kohdentaminen (1/2)

Tarkastuksen tausta

- Sisäinen tarkastus on kaupunginhallituksen, pormestarin ja konsernijohtajan riskiperustainen, riippumaton ja objektiivinen arviointi- ja konsultointitoiminto. Sisäinen tarkastus tukee toiminnallaan organisaation kehittämistä ja tavoitteiden saavuttamista. Sisäisen tarkastuksen työ kohdistuu koko organisaation toiminnan sisäiseen valvontaan, riskienhallintaan, johtamis- ja hallintoprosesseihin sekä konsernivalvontaan.
- Sisäinen tarkastus noudattaa sisäisen tarkastuksen kansainvälisiä ammattistandardeja ja eettisiä sääntöjä. Eettiset säännöt edistävät luottamusta sisäisen tarkastuksen toimintaan, sen objektiivisuuteen ja puolueettomuuteen. Sisäisen tarkastustoimintaa ohjaavat eettiset säännöt ovat rehellisyys, objektiivisyys, luottamuksellisuus ja ammattitaito.
- KPMG Oy Ab ”KPMG” toimii Tampereen kaupungin sisäisen tarkastuksen kumppanina.
- Erytistarkastus on kaupungin ylimmän johdon sisäiselle tarkastukselle osoittama toimeksianto.

Tarkastuksen tavoitteena oli

- arvioida Tampereen kaupungin päätöksiä ja rahankäyttöä sosiaalihuollon palveluhankintojen osalta.
- antaa konkreettisia toiminnan kehittämissuosituksia Tampereen kaupungin toiminnan edelleen kehittämiseksi.

1. Tarkastuksen tausta, tavoitteet ja kohdentaminen (2/2)

Tarkastuksen kohdentaminen

- Tampereen kaupungin palveluhankintaa sosiaalihuoltoalan yrityksiltä arvioitiin mm. seuraavista näkökulmista:
 - Päätökset ja hankinnan perustelut
 - Organisointi (mm. roolit ja vastuut)
 - Sopimukset
 - Asunnottomuusohjelmien päätökset
 - Valitun palveluntarjoajan valinnan perustelut
 - Sisäisen valvonnan menettelyt
 - Laskutus
 - Yritysyhteydet
 - Otannan tarkastaminen ja vertaaminen sopimukseen/päätöksentekoon
 - Hyväksynnät
 - Laaditaan kokonaiskuva laskutuksen perusteella palveluihin käytetyistä varoista
 - Sisäisen valvonnan menettelyt
- Sisäisen tarkastuksen selvitystyön perusteella tarkastus kohdennettiin erityisesti seuraaviin yhtiöihin: AvaCap Oy, Suomen Erityisasunnot Oy, AlfaKuntoutus Hervanta Oy, In Vivo Oy, Kuntoutuspolku ry / Sawu-säätiö.

Tarkastuksen rajaukset

- Tarkastuksessa arvioitiin palveluhankintoja vain Tampereen kaupungin näkökulmasta eikä tarkastuksessa arvioitu palveluiden sisältöä tai laatua. Palveluiden hinnoittelua arvioitiin ensisijaisesti vertailuna hankintapäätökseen ja toteutuneeseen laskutukseen.
- Tarkastus rajattiin ajallisesti siten, että siinä käsiteltiin vain Tampereen kaupungin tekemiä päätöksiä ja rahankäyttöä. Tarkastuksessa ei arvioitu sopimusten siirtymistä Pirkanmaan hyvinvointialueelle.
- Laskutusta tarkasteltiin sisäisen tarkastuksen valitsemalla 108 laskun otannalla. Laskuotannassa keskityttiin pääasiassa vuosiin 2011-2016, joihin suurin osa tarkastuksessa läpikäytyistä sopimuksista kohdistuu.

2. Tarkastuksen toteutus

2. Tarkastuksen toteutus

Tarkastuksen toteutus

- Tarkastuksen kenttätyö koostui aloituspalaverista, olemassa olevan dokumentaation läpikäynnistä sekä tunnistettujen avainhenkilöiden haastatteluista.
 - Dokumentaation tarkastamisella arvioitiin päätösten kulku ja SAP-järjestelmästä saatavan tiedon perusteella arvioitiin rahan käyttöä.
 - Haastatteluiden tavoitteena oli täydentää dokumenteista saatuja tietoja ja varmistaa, että tarkastuksessa on hyödynnetty kaikki olennainen dokumentaatio, sekä saada täydentävää taustatietoa tehdyistä päätöksistä ja ratkaisuista kokonaisuymmärryksen varmentamiseksi.
- Kenttätyön pohjalta laadittiin tarkastusraportti, jossa esitetään tarkastuksessa tehdyt keskeiset havainnot ja niihin liittyvät suositukset. Lopulliseen tarkastusraporttiin sisällytettiin tarkastuskohteen 23.8.2024 KPMG:lle toimittamat, KPMG:n antamien kehittämissuositusten pohjalta laaditut toimenpidesuunnitelmat.
- Tarkastus toteutettiin noudattaen KPMG:n sisäisen tarkastuksen metodologiaa sekä sisäisen tarkastuksen kansainvälisiä ammattistandardeja (The IIA).

3. Yleiset havainnot, johtopäätökset ja suositukset

3. Yhteenveto ja suositukset

3.1 Yleiset havainnot raportin kokonaisuuteen liittyen

Havainto

Tarkastuksessa tarkasteltiin Tampereen kaupungin palveluhankintaa sosiaalihuoltoalan yrityksiltä. Tarkastus keskittyi erityisesti tukiasumiseen liittyvään palvelukokonaisuuteen (sisältäen pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelmiin, PAAVO I ja PAAVO II, liittyvät hankinnat). Lisäksi tarkastuksessa tarkastettiin sisäisen tarkastuksen valikoima 108 laskun laskuotanta (liite I), jonka perusteella pyrittiin saamaan yleisen tason käsitys palveluihin liittyvistä ostoista.

Materiaalien pohjalta todettiin, että tapahtumien jäljitysketju ei kaikilta osin ole selkeä tai aukoton. Tämän vuoksi tarkastuksessa ei voitu todentaa kaikkea dokumentaation perusteella. Erityisesti todentamista hankaloitti se, että isossa osassa laskuja, päätöksiä ja muita materiaaleja ei ole yksilöity (esimerkiksi diaarinumerolla tai muulla tunnisteella) selkeästi esimerkiksi sitä, mihin päätökseen lasku/sopimus perustuu. Yksilöinnin tulisi lähteä jo päätöksestä, ja sopimuksissa tulisi olla kirjattuna tarkasti se päätös, johon sopimus perustuu. Jäljitysketju päätöksen ja laskujen kohdalla tulisi olla todennettavissa.

Lisäksi materiaalissa oli puutteita erilaisten perusteluiden (esim. millä perusteella ja missä yhteydessä jotkin hankkeet ja niiden toteuttajat on Tampereen kaupungilla valikoitu PAAVO-kokonaisuuden aiesopimukseen) suhteen.

Dokumentaation puutteiden lisäksi osa dokumentaatiosta ei ollut asianmukaisesti arkistoitu Tampereen kaupungin asiakirjanhallintajärjestelmiin. Tämä vaikutti osaltaan siihen, kuinka hyvin materiaaleihin liittyviä jäljitysketjua voitiin todentaa tarkastuksessa. Joiltain osin materiaaleja ei ollut saatavilla siitä syystä, että arkistonmuodostelmasuunnitelman mukainen säilytysaika dokumenteille oli tarkastushetkellä (huhti-toukokuu 2024) ehtinyt umpeutua.

Kokonaisuudessa on toteutettu useita päätöksiä kaupunkikonsernin eri yksiköissä, eikä tarkastuksessa havaittu selkeää koordinaatiota tai kokonaishallintaa päätöksiä tehneiden tahojen kesken. Esimerkiksi saman toimittajan kanssa kaupunki on tehnyt useita sopimuksia, eikä selkeää päävastuullista toimittajahallinnan tahoja tunnistettu tarkastuksessa.

Yksityiskohtaiset havainnot on kuvattu raportin kohdissa 5 (Yksityiskohtaiset havainnot pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelmien (PAAVO) kokonaisuudesta) ja 6 (muut yksityiskohtaiset havainnot).

3. Yhteenveto ja suositukset

3.2 Tarkastuksen johtopäätökset ja suositukset (1/4)

Johtopäätös	Suositus	Johdon toimenpidesuunnitelma
<p>1. Kilpailutukset</p> <p>Tarkastuksessa havaittiin vuokrasopimukseen kirjattu sopimusehto, jonka mukaan kaupungin vuokraaman tilan omistaja saa valita kaupungin kanssa kaupungin puitesopimustoimittajista sen, kelle tilat luovutetaan. Tarkastuksessa ehto nähtiin epätyypillisenä, sillä kaupungin tulisi varmistaa palveluntarjoajien tasapuolinen kohtelu. Vuokranantaja ja kaupunki luovuttivat tilat yhtiölle, joka kuuluu samaan konserniin vuokranantajan kanssa.</p> <p>Tarkastuksessa tunnistettiin sopimusmuutokseksi määritetty ilman kilpailutusta toteutettu hankinta, jonka vuosittaiseksi arvoksi arvioitiin 108 000 euroa, mikä ylitti tuolloin voimassa olleen hankintalain (321/2010) kynnysarvon. Perusteita sopimusmuutokselle kilpailuttamisen sijaan ei ole dokumentoitu.</p> <p>Lisäksi tarkastuksessa havaittiin kilpailutus, jossa palveluntarjoajia oli valittu kolme tarjouspyynnössä määritetyn yhden sijaan (kilpailutuksen käynnistysvaiheen päätöksessä on todettu, että valitaan hinnaltaan halvin tarjous, mikä viittaa yhteen tarjoukseen). Muutosta ei ole perusteltu.</p>	<p>1. Kilpailutukset</p> <p>1.1 Suositellaan, että kaupunki varmistaa sisäisen valvonnan menettelyin (esim. määrittämällä vastuun päätösten oikeellisuuden seurantaan), että se valitsee omistamiinsa tai vuokraamiinsa tiloihin itse mahdolliset palveluntuottajat, ja lain niin edellyttäessä kilpailuttaa valinnan.</p> <p>1.2 Suositellaan, että mikäli lisähankinnoissa päädytään sopimusmuutokseen kilpailuttamisen sijaan, arviointi dokumentoidaan sopimusmuutosta koskevaan päätökseen.</p> <p>1.3 Suositellaan, että mikäli kilpailutuksen aikana havaitaan tarve muuttaa alkuperäistä kilpailutusmäärittelyä (esim. kuinka monta tarjoajaa on tarkoitus valita ja millä perusteilla), kilpailutus keskeytetään ja toteutetaan uudelleen.</p>	<p>1.1 Toimitaan suosituksen mukaisesti nykyisten päätöksenteon valvontakäytäntöjen mukaan. Vastuuhenkilö: Vuokrattavan tilan käytöstä vastaavan palvelualueen johtaja Aikataulu: Jatkuva</p> <p>1.2 Tampereen kaupungin sopimushallintamääräyksessä on määritelty päätöstä tehdessä, kuka on oikeutettu tekemään vähäisiä muutoksia sopimuksiin. Samassa määräyksessä ohjeistetaan muutosten tekemisestä, että valmisteluvaiheessa otetaan lakiasiainyksikön juristit mukaan muutosten valmisteluun. Nykyisen määräyksen toteuttaminen ja valvonta. Vastuuhenkilö: Ohjeistus ja valvonta: Lakiasiaintoimintajohtaja Jatkuva toimeenpano ja valvonta: Palvelualueiden johtajat, konsernijohtaja Aikataulu: Jatkuva</p> <p>1.3 Korjausilmoitusta käytetään lain sallimissa rajoissa nyt ja jatkossa. Hankintakohtaisesti on käytettävä harkintaa korjauksen ja keskeytyksen välillä vallitsevan oikeustulkinnan mukaisesti. Kaupungin hankintapalvelut yhdessä lakiasiainyksikön hankinta-, yhtiö- ja työoikeusasiat-tiimin kanssa ohjaa muutoksia. Esitetyn suosituksen mukainen toiminta ei ohjaa vallitsevan oikeustulkinnan hyödyntämiseen vaan lisää hallinnollista työtä. Toimenpiteenä nykyisen toimintatavan jatkaminen. Vastuuhenkilö: Lakiasiaintoimintajohtaja, hankintajohtaja Ohjeistus ja valvonta: Hankintajohtaja Jatkuva toimeenpano ja valvonta: Palvelualueiden johtajat, konsernijohtaja Aikataulu: Jatkuva</p>

3. Yhteenveto ja suositukset

3.2 Tarkastuksen johtopäätökset ja suositukset (2/4)

Johtopäätös	Suositus	Johdon toimenpidesuunnitelma
<p>2. Perustelujen dokumentointi</p> <p>Tampereen kaupungin ja valtion välisissä PAAVO-kokonaisuuden aiesopimusten liitteissä on lueteltu Tampereella toteutettavat hankkeet, jotka kuuluvat kokonaisuuden piiriin ja joille haetaan ARA-tukea. Aiesopimuksista ei selviä, miten tai millä perusteilla kyseiset hankkeet tai niiden toteuttajat on valikoitu.</p> <p>3. Laskut</p> <p>Tarkastuksessa läpikäydyn laskuotannan (108 ostolaskua, liite I) perusteella laskuihin ei ole systemaattisesti merkitty, minkä sopimuksen tai päätöksen perusteella laskutetaan. Tällöin laskujen tosiasiallinen asiatarkastaminen ei ole mahdollista ja riskinä on, että kaikki hyväksytyt laskut eivät ole asianmukaisia.</p> <p>Lisäksi tarkastuksessa havaittiin, että SAPissa on tallennettuna laskuja, jotka sisältävät henkilöiden nimet ja henkilötunnukset. Tarkastuksessa ei selvinnyt perusteita säilyttää näin yksityiskohtaisia henkilötietoja laskuissa, mikä aiheuttaa riskin tietosuojalainsäädännön noudattamattomuudesta. Laskun saapuessa henkilötunnus on oleellinen tieto laskun oikeellisuuden varmistamiseksi.</p> <p>Sopimusten ja laskujen hallintaan liittyviä suosituksia on annettu useita vuosina 2023 ja 2024, ja niiden toteuttaminen on sisäisen tarkastuksen seurannassa.</p>	<p>2. Perustelujen dokumentointi</p> <p>2.1 Suositellaan, että mikäli Tampereen kaupunki osallistuu valtakunnallisiin ohjelmiin, jossa valikoidaan eri toimijoiden toteuttamia hankkeita, Tampereen kaupunki dokumentoi perustelut hankkeiden valinnalle.</p> <p>3. Laskut</p> <p>3.1 Suositellaan, että lakiasiainjohtaja seuraa sisäisen tarkastuksen vuosina 2023 ja 2024 antamien sopimusten ja laskujen hallintaan liittyvien suositusten pohjalta tehtäviä toimia sekä niiden riittävyttä. Laskujen hyväksymisessä tulee läpi kaupungin olla käytäntö, ettei laskua hyväksytä ilman asianmukaista viittausta siihen liittyvään sopimukseen/päätökseen. Lisäksi toimittajilta tulee vaatia tarkat tiedot (esim. sopimusnumero) siitä, mihin sopimukseen tai päätökseen laskussa viitataan. Jäljitysketju päätöksestä laskuihin tulee olla todennettavissa.</p> <p>3.2 Suositellaan, että Tampereen kaupunki varmistaa laskutustiedon säilyttämisessä tietosuojaperiaatteiden noudattamisen ja tietosuojan alaisen tiedon suojaamisen SAP-järjestelmässä.</p>	<p>2.1 Toimitaan suosituksen mukaisesti ja kiinnitetään huomiota päätösten perusteluihin.</p> <p>Vastuhenkilö: Jatkuva toimeenpano ja valvonta: Palvelualueiden johtajat, konsernijohtaja Aikataulu: Jatkuva</p> <p>3.1 Kaupungin taloudenhoidon ohjeita on päivitetty ja kaupungin yksiköitä on ohjeistettu, opastettu ja yksiköille on järjestetty koulutusta huolelliseen talouden hoitamiseen. Yksidiöiden on taloudenhoidossa noudatettava hyvän hallintotavan mukaisia yleisiä toimintaperiaatteita ja konsernihallinnon talousyksikön antamia ohjeita. Yksikön johdon vastuulla on siitä, että henkilöstö on tietoinen taloudenhoidon periaatteista ja ohjeista. Lakiasiainyksikkö järjestää koulutuksia yhdessä talousyksikön kanssa. Laskujen kierrossa tulee kiinnittää huomiota siihen, että asiatarkastusmerkinnät ovat asianmukaisia ja kouluttaa laskun kierto osallistuva henkilöstö sekä Monetran henkilöstö noudattamaan oikeita toimintatapoja.</p> <p>Vastuhenkilö: Lakiasiainjohtaja, talusjohtaja Jatkuva toimeenpano ja valvonta: Palvelualueiden johtajat, konsernijohtaja Aikataulu: jatkuva, koulutukset käynnistyvät mahdollisimman pian, 2025 aikana</p> <p>3.2 Selvitetään korjaavat toimenpiteet yhdessä tietosuojavastaavan ja tietohallinnon kanssa.</p> <p>Vastuhenkilö: Talusjohtaja Aikataulu: Syksy 2024</p>

3. Yhteenveto ja suositukset

3.2 Tarkastuksen johtopäätökset ja suositukset (3/4)

Johtopäätös	Suositus	Johdon toimenpidesuunnitelma
<p>4. Toimittajahallinta</p> <p>Kokonaisuudessa on toteutettu useita päätöksiä kaupunkikonsernin eri yksiköissä, eikä tarkastuksessa havaittu selkeää koordinaatiota tai kokonaishallintaa päätöksiä tehneiden tahojen kesken. Esimerkiksi saman toimittajan kanssa on tehty useita sopimuksia, eikä selkeää päävastuullista toimittajahallinnan tahoa tunnistettu.</p>	<p>4. Toimittajahallinta</p> <p>4.1 Suositellaan, että Tampereen kaupunki varmistaa riittävät toimittajahallinnalliset menettelyt sille, että uusia sopimuksia solmiessa varmistetaan, onko kaupungilla jo olemassa olevia sopimuksia saman toimittajan kanssa.</p> <p>4.2 Suositellaan, että toimittajille määritetään päävastuullinen toimittajavastaava, jolla on ymmärrys yksittäiseen toimittajaan liittyvästä kokonaisuudesta.</p>	<p>4.1 Yksittäinen toimittaja voi toimittaa useita eri palveluita, joten toimittajan sopimuksien tarkastelun sijasta on tarkasteltava, onko kaupungilla jo sopimus hankittavasta kohteesta. Tämä on ohjeistettu kaupungin hankintaohjeessa. Lisäksi kaupungin toimittajahallinnan ja toimittajariskien hallinnan käytäntöjä ja kuvauksia ollaan päivittämässä vuoden 2024 lopun aikana. Hankintaohjeen päivityksen yhteydessä painotetaan kaupunkitasoista toimintatapaa.</p> <p>Vastuuhenkilö: Hankintajohtaja Aikataulu: Vuoden 2024 aikana</p> <p>4.2 Kaupungilla on tuhansia toimittajia, eikä kaikille voida nimetä toimittajavastaavaa. Toimittajahallinnan kuvauksessa määritellään toimittajan luokittelu ja luokittelun perusteella tehtävät, mitä toimenpiteitä on toimittajakohtaisesti toteutettava. Toimittajaluokittelun avulla saadaan kohdistettua riittävät toimenpiteet kokonaisuuden hallinnan parantamiseen.</p> <p>Vastuuhenkilö: Hankintajohtaja Aikataulu: Määrittely 2024-2025, käyttöönotto 2025 aikana.</p>

3. Yhteenveto ja suositukset

3.2 Tarkastuksen johtopäätökset ja suositukset (4/4)

Johtopäätös	Suositus	Johdon toimenpidesuunnitelma
<p>5. Arkistointikäytännöt</p> <p>Tarkastuksen perusteella esimerkiksi kaikkia pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishelmiin (PAAVO-kokonaisuus) liittyviä materiaaleja ei ole arkistoitu asianmukaisesti kaupungille. Tarkastuksessa todettiin, että useat materiaalit olivat hankalasti löydettävissä ja osaa ei löydetty ollenkaan (esim. yhdestä esisopimuksesta ei tunnistettu allekirjoitettua versiota). Asiakirjoja löytyi myös kaupunkiorganisaation ulkopuolelta.</p>	<p>5. Arkistointikäytännöt</p> <p>5.1 Suositellaan, että Tampereen kaupunki kehittää arkistointikäytäntöjä siten, että myös ulkopuolisten kumppaneiden kanssa tehtyjen ohjelmien/hankkeiden kaikki keskeinen Tamperetta koskeva aineisto on arkistoitu Tampereen kaupungin kaupunginarkistoon.</p> <p>5.2 Suositellaan, että Tampereen kaupunki varmistaa riittävät tiedonluovuttamiskäytännöt henkilöiden poistuessa kaupungin palveluksesta.</p>	<p>5.1 Yhteistyöhankkeissa syntyvien asiakirjatietojen omistajuus ja siitä seuraavat asiakirjahallinnallisten toimenpiteiden vastuu sopimuksen päättyessä tulisi määritellä tarkasti ulkopuolisten kumppaneiden kanssa tehdyissä sopimuksissa. Asiakirjatiedon omistajuus ja asiakirjatiedon käsittelyyn liittyvät menettelytavat ohjataan määrittelemään 5.3.2024 päivitetystä Tiedonhallinnan ja asiakirjahallinnan konsernimääräyksessä mm. seutu- ja kuntayhteistyön sekä ostopalveluiden osalta. Konsernimääräyksen ohjeistusta tulee tämän asian osalta laajentaa koskemaan myös valtiota yhteistyökumppanina. Sopimuksesta kaupungilla vastaavan tahon on varmistettava, että sopimukseen on määritelty asiakirjatiedon omistajuus ja että asiakirjatiedon käsittelystä on sovittu tiedonhallinnan ohjeita noudattaen. Sopimuksen päättyessä sopimuksesta vastaavan tahon on varmistettava sopimuksessa määriteltyjen tiedonhallinnan velvoitteiden toteutuminen. Velvoitteiden toteutumisen seurannassa voidaan jatkossa tarvittaessa hyödyntää kaupungin sähköisen arkistojärjestelmän Aitan raportointiominaisuuksia. Käytännön toimenpiteenä on muistuttaa sopimusten asiakirjatiedon määrittelyä mm. tietoaaineistovastaavien verkostossa sekä huolehtia ohjeistuksen ajantasaisuudesta.</p> <p>Vastuuhenkilö: Hallinto- ja tukipalvelujohtaja, asiakirjahallintopäällikkö Aikataulu: Jatkuva</p> <p>5.2 Käsitellään asia kaupungin HR-verkostossa. Esihenkilön on kattavalla perehdytyksellä ja toiminnan johtamisella huolehdittava siitä, että kaupungin asiakirjat ovat asianmukaisesti arkistoitu, eikä niitä otetaan mukaan palvelussuhteen päättyttyä. Tiedonhallinnan ja asiakirjahallinnan vastuut ja organisointi, asiakirjahallinnan toteuttaminen ja asiakirjatietojen käsittely on määritelty 5.3.2024 päivitetystä konsernimääräyksessä Tiedonhallinta ja asiakirjahallinta. Tarkemmin tiedonhallintaan liittyvät vastuut on esitetty koontitaulukossa Tiedonhallinnan järjestämisen keskeiset vastuut Tampereen kaupungissa 31.5.2024. Nämä ohjeet määrittävät toiminnalle pohjan aina yksittäisen työntekijän vastuisiin asti. Lisäksi vuodesta 2014 lähtien asiakirjahallinto on myös ylläpitänyt ohjetta asiakirjojen käsittelystä työsuhteen päättyessä. Ohje kertoo, miten jokaisen työntekijän tulee käsitellä ja arkistoida arkistonmuodostussuunnitelmassa määritellyt asiakirjat työsuhteen päättyessä. Ohjetta on pidetty ajan tasalla, viimeisen päivitys on tehty 18.9.2023.</p> <p>Vastuuhenkilö: Henkilöstöjohtaja, hallinto- ja tukipalvelujohtaja, asiakirjahallintopäällikkö Aikataulu: Jatkuva, käsittely HR-verkostossa 10/2024</p>

4. Yksityiskohtaiset havainnot pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishojelmien (PAAVO) kokonaisuudesta

4. Yksityiskohtaiset havainnot

4.1 Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelma I

Havainto	Johtopäätös
<p>Matti Vanhasen II hallituksen hallitusohjelman (19.4.2007) mukaan hallituskauden keskeiset asuntopoliittiset toimenpiteet määritettiin asuntopoliittisessa toimenpideohjelmassa. Lisäksi Matti Vanhasen II hallitus teki periaatepäätökset 14.2.2008 lähivuosien keskeisistä asuntopoliittista toimenpiteistä. Osana asuntopoliittista ohjelmaa laadittiin hallitusohjelman mukaisesti pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelma vuosille 2008-2011. Tämän pohjalta Valtioneuvosto teki maaliskuussa 2008 pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelman (PAAVO I) ja päätti ohjelman toimenpiteiden toteuttamisesta. 3</p> <p>PAAVO I:n mukaan ARA ja Stakes sekä Helsingin, Espoon, Vantaan ja Tampereen kaupungit järjestävät vuonna 2008 valtakunnallisen konseptikilpailun pitkäaikaisasunnottomille tarkoitettujen uudentyppisten asumisyksiköiden ja niiden palveluiden aikaansaamiseksi. Lisäksi kaupungit varaavat kilpailua varten tarvittavat tontit ja/tai kiinteistöt. Kokonaisvastuu hankkeen toteuttamisesta oli ympäristöministeriöllä, ja kilpailu järjestettiin valtion ja kuntien yhteisrahoituksella. Toimenpiteisiin sisältyi luoda edellytykset sille, että Tampereelle, Turkuun, Lahteen, Kuopioon, Joensuuhun, Ouluun ja Jyväskylään toteutetaan yhteensä 250 asuntoa, tukiasuntoa tai hoitopaikkaa vuoteen 2011 mennessä. (Ympäristöministeriön raportteja 15/2008: Hallituksen asuntopoliittiset ohjelmat)</p> <p>Lisäksi Valtioneuvoston tekemän PAAVO I:n mukaan ohjelman toteuttamiseen osallistuvissa kaupungeissa laaditaan toimeenpanosuunnitelmat, jonka jälkeen valtion ja kaupunkien kesken laaditaan aiesopimukset. ARA osoittaa ohjelman piiriin hyväksyttävälle hankkeille erityisryhmien investointiavustusta.</p>	<p>Tampereen kaupunki on nimetty osallistuvana kaupunkina pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelman ensimmäiseen osaan (PAAVO I) jo Valtioneuvoston kirjaamassa ohjelmassa vuonna 2008.</p>

4. Yksityiskohtaiset havainnot

4.2 Aiesopimus, PAAVO I

Havainto	Johtopäätös
<p>PAAVO I:n mukaisesti Tampereen kaupunki ja valtio allekirjoittaman pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämisen aiesopimuksen (18.8.2008). Sopimus tuli voimaan 1.9.2008. Valtion puolelta sopimus hyväksyttiin ympäristöministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön (STM), Rikosseuraamusviraston ja ARAn päätöksinä. Sopimus oli voimassa 31.12.2011 ja sopimus oli tarkoitus uudistaa vuoden 2011 aikana.</p> <p>Aiesopimuksen mukaan Tampere toteuttaa vuosina 2008-2011 yhteensä 110 asuntoa/tukiasuntopaikkaa pitkäaikaisasunnottomille. Tampereen kehittämishankkeeseen sisältyneet projektit, joihin haetaan valtion rahoitusta, esitettiin sopimuksen liitteessä I. Tarkastuksessa ei käytössä olleiden materiaalien pohjalta voitu arvioida, miten aiesopimuksen liitteessä I esitetyt hankkeet ja niiden toteuttajat ovat valikoituneet listalle. ARA sitoutui avustamaan hankkeita enintään 6,0 miljoonalla eurolla edellyttäen, että hankkeet täyttivät erityisryhmien asunto-olojen parantamista koskevan lain edellytykset. Lisäksi STM osoitti kehittämishankkeen lisähenkilöstön palkkausmenoihin enintään 950 000 euroa vuosina 2008-2011.</p> <p>Em. aiesopimuksessa sovittiin konseptikilpailusta. Sopimuksen mukaan Tampere osallistuu konseptikilpailun toteutukseen ja osoittaa kilpailua varten tontin Hervannan kaupunginosasta. Sopimuksen mukaan konseptikilpailun pohjalta oli tarkoitus luoda 40 asuntoa.</p> <p>Sopimuksen allekirjoittivat valtion osalta asuntonministeri, peruspalveluministeri, oikeusministeri, ARAn ylijohtaja, RAYn johtaja sekä Rikosseuraamusviraston pääjohtaja. Tampereella sopimuksen allekirjoittivat Tampereen pormestari sekä johtaja.</p> <p>Aiesopimuksessa sovittiin seurannan osalta, että seurantaa varten perustetaan ARAn johdolla toimiva pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishankkeen seuranta- ja ohjausryhmä, jossa on edustettuja aiesopimusten osapuolia.</p> <p>Ympäristöministeriö asetti 25.11.2008 kyseisen ohjaus- ja seurantaryhmän. Yksi ohjaus- ja seurantaryhmän tehtävistä oli edistää ohjelman hankkeiden toteutumista. Ryhmän jäseniin sisältyi kaikkien sopimusosapuolten edustajia, mukaan lukien suunnittelupäällikkö Tampereen kaupungilta. Ryhmän puheenjohtajana toimi ARAn johtaja.</p> <p>Ohjaus- ja seurantaryhmän toiminnasta on saatavilla kokousmuistioita Valtioneuvoksen verkkosivuilta. Kokousmuistioista selviää, että kokouksissa on käsitelty muiden muassa Tampereen edistymistä tavoitteissa pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämiseksi sekä konseptikilpailun tuloksia.</p> <p>Sisäisen tarkastuksen raportti päihde- ja mielenterveyspalvelujen ostohankinnoista vuonna 2009</p> <p>Vuosien 2008 ja 2009 vaihteessa Tampereen kaupungin sisäinen tarkastus toteutti tarkastuksen päihde- ja mielenterveyspalvelujen ostohankinnoista (10.3.2009). Tarkastuksessa käytiin läpi 1.1.-30.9.2008 tehtyjä hankintoja ja siinä suositeltiin mm., että päihde- ja mielenterveyspalvelujen tilaamisen organisoimista kaupungin sisällä tulee edelleen kehittää ja päihde- ja mielenterveyspalvelut saada entistä kattavammin kilpailutuksen piiriin. Lisäksi suositeltiin, että kaikki kilpailutusasiakirjat tulee merkitä diaariin tai muuhun vastaavaan järjestelmään.</p>	<p>Tampereen kaupunki osallistui aiesopimuksella mukaan valtakunnalliseen, Suomen hallituksen aloitteesta käynnistettyyn pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishankkeeseen (PAAVO I). Aiesopimuksessa on valikoitu ohjelmaan sopivia hankkeita, mutta sopimuksesta ei kaikilta osin selviä, millä perusteella hankkeet tai ne toteuttavat toimijat ovat valikoituneet. Päihde- ja mielenterveyspalvelujen ostohankintoihin liittyen on tehty sisäisen tarkastuksen havainnot ja suosituksia vuonna 2009.</p>

4. Yksityiskohtaiset havainnot

4.3 Konseptikilpailuohjelma

Havainto	Johtopäätös
<p>PAAVO I:n ja siihen liittyvän aiesopimuksen pohjalta Tampere toteutti pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelmaan liittyvän konseptikilpailun (Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelmaan liittyvä konseptikilpailu, Tampereen kilpailuohjelma, 10.3.2009). Konseptikilpailu toteutettiin hankintalain (Laki julkisista hankinnoista 30.3.2007/348) mukaisella suunnittelukilpailulla. Kilpailu toteutettiin samoilla periaatteilla sekä Tampereella että Espoossa ja Helsingissä.</p> <p>Kilpailuohjelman mukaan kohde sijaisi Hervannassa, ja rakennettavan palveluyksikön tarkoitus oli tarjota 30 tuetun asumisen paikkaa sekä innovatiivisia avokuntoutuspalveluja asumisyksikön asukkaille sekä lähialueilla omissa kodeissaan asuville päihde- ja mielenterveyskuntoutujille. Kilpailualueen rakennusoikeus oli yhteensä 3 646 kem². Kilpailun voittaneen palveluntuottajan kanssa laadittiin pitkäaikainen ostopalvelusopimus, jonka tavoiteaika oli 15 vuotta ja jonka jälkeen sopimusta voitaisiin jatkaa toistaiseksi voimassa olevana. Ohjelman mukaan konseptiin oli suunniteltava laadunseurantajärjestelmät sekä jatkuva yhteistyö kaupungin kanssa. Lisäksi ohjelmassa oli kuvattu tarkemmat kilpailun lähtökohdat ja tavoitteet sekä kilpailutehtävän kuvaus.</p> <p>Kilpailu toteutettiin nimettömyyden suojaamana nimimerkeillä, eikä selostuksessa tai muissa tallenteissa saanut olla tekijän yksilöllisyyttä paljastavia tietoja. Kilpailun ratkaisi tuomaristo, jota arvioitiin palvelukonseptin, rakennushankkeen suunnitteluratkaisun ja arvioitujen hintatietojen perusteella. Tuomariston kokouksissa oli läsnä useita henkilöitä, jotka olivat tuomariston jäseniä tai asiantuntijoita. Ohjelman mukaan tuomaristo kuuli myös ulkopuolisia asiantuntijoita. Kilpailu ratkaistiin kahdessa vaiheessa: ensin arvioitiin palvelukonseptin kuvaukset sekä rakennushankkeen luonnossuunnitelmaehdotukset ja asetettiin ehdotukset paremmuusjärjestykseen. Tämän jälkeen tarkastettiin ehdotusten tekijöiden soveltuvuus, ja mikäli voittajaehdokas ei olisi täyttänyt kelpoisuusehtoja, ehdotus olisi hylätty ja tilalle olisi nostettu seuraavaksi sijoittunut kelpoisuusehdot täyttävät tarjoaja.</p>	<p>Tampereen kaupunki toteutti PAAVO I:n pohjalta konseptikilpailuohjelman, jonka perusteella valittiin pitkäaikainen palveluntuottaja rakennuttamaan palveluyksikön sekä tarjoamaan palvelua. Konseptikilpailua ohjasi tuolloin voimassa ollut hankintalaki (348/2007), ja se toteutettiin nimettömänä niin, ettei tarjoajien nimet olleet tiedossa.</p>

4. Yksityiskohtaiset havainnot

4.4 Kilpailun toteutus

Havainto	Johtopäätös
<p>Kilpailuaika kesti 29.5.2009 asti. Määräaikaan mennessä oli jätetty neljä kilpailuehdotusta, jotka avattiin 11.6.2009. Kilpailuehdotusten avauskokouksessa oli paikalla yhdeksän kilpailun tuomariston jäsentä. Pöytäkirjan mukaan kokouksessa todettiin, että suunnittelukilpailu toteutettiin nimimerkein paljastamatta tekijän yksilöllisyyttä, sekä sovittiin, että tuomaristo järjestää kolme kokousta ja asiantuntijaryhmä järjestää yhden kokouksen.</p> <p>Kilpailuehdotusten arviointia varten järjestettiin useampi tuomariston/asiantuntijaryhmän kokous (12.8.2009; 31.8.2009; 14.9.2009; 23.9.2009). Kokouksista on tehty pöytäkirjat, ja tuomariston kokouksissa oli läsnä aina vähintään yhdeksän henkilöä, jotka olivat tuomariston jäseniä tai asiantuntijoita. Ensimmäiset kolme kokousta käsitelivät kilpailuehdotusten arviointia, ja neljännessä kokouksessa todettiin, että tuomaristo valitsi voittajaksi nimimerkin Keidas. Neljännessä kokouspöytäkirjassa todetaan lisäksi, että kilpailun voittanut ehdotus on tehty perustettavan yhtiön lukuun, ja perustettavan yhtiön taustalla olevat neljä yritystä on todettu luotettaviksi ja hyväiksi sekä täyttävän hankkeessa vaadittavat vaatimukset. Kokouspöytäkirjassa todettiin myös, että lopputuloksesta tehtiin arvostelupöytäkirja. Arvostelupöytäkirja (Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishankkeen suunnittelukilpailu Tampere, Arvostelupöytäkirja, 29.9.2009) tiivistää kilpailujärjestelyt, kilpailun arvioinnin, kilpailun ratkaisun sekä jatkotoimenpiteet.</p> <p>Arvostelupöytäkirjan mukaan kilpailuasiakirjat tulivat asianosaisjulkisiksi sen jälkeen, kun hankintapäätös oli tehty, ja yleisöjulkisiksi sen jälkeen, kun hankintasopimus oli tehty.</p> <p>Päätös käsiteltiin terveyttä ja toimintakykyä edistävien palvelujen lautakunnassa 9.12.2009. Lautakunnan päätöksessä todettiin, että sopimus tehdään suunnittelukilpailun voittajan Väkipyyry Oy:n kanssa mikäli sopimusehdot täyttyvät ja että tilaajapäällikkö allekirjoittaa Tampereen kaupungin puolesta ostopalvelusopimuksen palveluntuottajan kanssa. Sopimus olisi voimassa määräaikaisena 15 vuotta alkaen allekirjoittamisesta, jonka jälkeen sopimus olisi voimassa toistaiseksi. Hankinnan arvoksi arvioitiin noin yksi miljoonaa euroa vuodessa sopimuskauden aikana.</p>	<p>Konseptikilpailun toteutuksessa on löydetty tuomariston pöytäkirjat, joista on todennettavissa nimettömien kilpailuehdotusten arviointi ja voittajan valinta.</p>

4. Yksityiskohtaiset havainnot

4.4 Konseptikilpailun palvelu- ja vuokrasopimukset

Havainto	Johtopäätös
<p>Palvelusopimus</p> <p>Tampereen kaupunki teki konseptikilpailun voittaneen kilpailuehdotuksen tarjoajan kanssa sopimuksen 21.5.2010, ja sopimuksen ovat allekirjoittaneet Tampereen kaupungin terveyttä ja toimintakykyä edistävien palvelujen lautakunnan tilaajapäällikkö sekä palveluntuottajan toimitusjohtaja. Sopimuksen mukaan Suomen Erityisasunnot Oy rakennuttaisi kohteen, ja tavoitteena oli aloittaa toiminta 1.1.2011. Sopimuksen kesto oli määritetty olevan 15 vuotta siitä hetkestä, kun tilat on sopimuksen mukaisesti otettu käyttöön ja toiminta voi alkaa. Myöhemmin sopimuksessa on määritetty, että toiminnan tavoitteellinen aloittamisajankohta olisi 1.2.2011. Tampereen Keidas -palvelutaloon oli tarkoitus tehdä 30 asuntoa.</p> <p>Sopimuksen mukaan vuokrasopimus tilojen omistajan (Suomen Erityisasunnot Oy) ja kaupungin välillä laadittiin arvolisäverollisena. Tampereen kaupungin Tilakeskus vuokraisi asumiskäyttöön tarkoitettut tilat edelleen tilaajan valitseville asukkaille, ja asukkaan ja tilakeskuksen välinen sopimus tehtäisiin ilman arvolisäveroa.</p> <p>Sopimuksen mukaan hinta olisi kiinteä 31.12.2011 asti. Tuetun asumisen hinta on sopimuksessa 40 €/vrk/asiakas, eli 438 000 €/vuosi/30 asiakasta. Kuntoutuksen hinta on 40 €/vrk/asiakas, eli 438 000 €/vuosi/30 asiakasta. Avokuntoutuksen hinta 40 €/länäolovrk/asiakas. Sopimuksen palvelunkuvauksessa palvelun tasojen (tuotteet) ja määrien kuvataan olevan seuraavat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tehostettu tukiasuminen, 30 asukasta; kuntoutus, tukiasunnoissa asuvat (30); kuntoutus, Martinuskodin tukiasuntojen asukkaat (32); kuntoutus, avokuntoutusasiakkaat (20-30), avokuntoutuspalveluja tuotetaan enintään noin 90 asiakkaalle. <p>Vuokrasopimus</p> <p>Tampereen Tilakeskus liikelaitoksen toimitusjohtaja päätti 4.5.2011 siitä, että Tilakeskus liikelaitos vuokraisi Suomen Erityisasunnot Oy:ltä Tampereella Väkipyränkatu 11:ssä sijaitsevasta Tampereen Keidas -nimisestä rakennuksesta 30 asuntoa käsittävät asunto- ja palvelutilat. Ehtoihin kuului mm. että vuokra-aika alkaisi tilojen ollessa valmiit, vuokrasopimus olisi voimassa 15 vuotta ja sopimus jatkuisi vuokra-ajan jälkeen toistaiseksi voimassaolevana. Sopimus allekirjoitettiin 21.3.2011, eli ennen vuokrauspäätöstä. Sopimuksen allekirjoitti Tilakeskus liikelaitoksen toimitusjohtaja. Sopimuksessa tilojen arvioitu valmistusajankohta oli 1.7.2011. Vuokralainen maksaisi sopimuksen mukaan sekä pääoma- että ylläpitovuokraa. Pääomavuokran määrä laskettaisiin toteutuneesta arvonlisäverottomasta rakennusinvestoinnista, josta olisi vähennetty ARAn myöntämä 50 % avustus. Hoitovuokraksi arvioitiin 6 107,18 euroa kuukaudessa + kulloinkin voimassa oleva arvonlisävero, ja sitä tarkistettaisiin vuosittain.</p> <p>Lisäksi sopimuksessa on mainittu, että vuokranantaja (Suomen Erityisasunnot Oy) hankkii tiloihin tarvittavat irtokalusteet ja varusteet, joista vuokralainen maksaa lisävuokraa 1500,00 euroa kuukaudessa sekä kulloinkin voimassa olevan arvolisäveron. Kalusteet ostaa ja laskuttaa sopimuksen mukaan AvaCap Oy, mutta vuokranantaja on vastuussa kalustesopimuksen täyttymisestä vuokralaiselle.</p>	<p>Vuokrasopimuksen on allekirjoittanut Tampereen Tilakeskus liikelaitoksen toimitusjohtaja, ja se on allekirjoitettu ennen kuin Tilakeskus liikelaitoksen toimitusjohtaja on tehnyt hallinnollisen päätöksen vuokrauksesta.</p> <p>Käytettävissä olleesta aineistosta ei ollut todennettavissa, miksi vuokrasopimukseen liittyvä kalustevuokraus on organisoitu eri organisaation (AvaCap Oy) kanssa kuin vuokrasopimus (Suomen Erityisasunnot Oy).</p>

4. Yksityiskohtaiset havainnot

4.5 Konseptikilpailun palvelusopimuksen muutokset (1/2)

Havainto	Johtopäätös
<p>Konseptikilpailuun liittyvän sopimuksen sopimuskauden aikana tehtiin useampi muutos. Kaikki sopimusmuutokset ovat allekirjoittaneet Tampereen kaupungin tilaajapäällikkö sekä AlfaKuntoutus Hervanta Oy:n toimitusjohtaja.</p> <p>Tilaajapäällikkö päätti viranhaltijapäätöksellä 21.1.2011, että AlfaKuntoutus Hervanta Oy:n kanssa tehtyä sopimusta tukiasumisen hankinnasta pitkäaikaisasunnottomille päihde- ja mielenterveyskuntoutujille muutettaisiin siten, että tuottaja aloittaisi toimintansa Pohjolankatu 25 sijaitsevissa tiloissa 14.2.2011 alkaen ja enintään 30.6.2011 asti, kunnes toiminta olisi mahdollista siirtää Hervantaan valmistuviin tiloihin. Aiheesta laadittiin muutossopimus, joka allekirjoitettiin 21.1.2011. Muutossopimuksen mukaan alkuperäisessä sopimuksessa osoitetun tontin saastuminen ilmeni talon rakentamisen alkuvaiheessa, ja tarvittavien puhdistustöiden mittavuuden vuoksi tilojen valmistumisaika oli siirtynyt. Näin ollen palvelutoiminnan arvioitu alkamisajankohta siirrettiin 13.6.2011. Muutossopimuksen mukaan tuottaja tuottaisi palveluita 50 % sopimuksenmukaisista palvelumääristä sen ajan, kun toimintaa tehtäisiin väliaikaisissa tiloissa. Viivästymisen ei katsottu aiheutuneen palveluntuottajasta johtuvista syistä, minkä takia kaupunki ei perisi tuottajalta sopimussakkoa kesäkuun aikana.</p> <p>15.6.2011 allekirjoitettiin muutossopimus, jonka mukaan AlfaKuntoutus Hervanta Oy:n tilat oli saatu käyttöön ja toiminta oli alkanut 13.6.2011. Muutossopimuksen mukaan alkuperäisen sopimuksen määräaikaisen 15 vuoden keston katsottiin alkavan kyseisestä päivämäärästä.</p> <p>Muutossopimuksen mukaan tuottaja tuottaisi toistaiseksi palveluita 50% sopimuksenmukaisista palvelumääristä, mutta muutossopimuksessa ei ole perusteluita vajaalle palvelumäärälle. Sopimuksenmukaisen palveluntuotannon aloittamisesta oli tarkoitus sopia viimeistään 15.8.2011.</p> <p>Sopimukseen tehtiin uusi muutossopimus 15.8.2011, jossa sovittiin ostettavista palvelumääristä sekä tarkistettiin palvelukuvausta. Muutossopimuksen mukaan tuottaja ostaisi 1.9.2011 alkaen 70 % alkuperäisen sopimuksen mukaisista määristä, 1.10.2011 alkaen 80 % alkuperäisen sopimuksen mukaisista määristä ja 1.11.2011 alkaen täysimääräisesti. Muutossopimuksessa ei ole perusteluita vajaalle palvelumäärälle. Palvelukuvauksesta muutettiin henkilöstöön liittyvää kohtaa sekä toimintatapa ja tuotokuvaus –kohtaa. Tarkastuksessa läpikäydyn laskuotannon (liite I) perusteella palveluita tuotettiin ja laskutettiin vajailla määrillä pidempään kuin muutossopimuksissa oli sovittu.</p> <p><i>Jatkuu seuraavalla sivulla</i></p>	

4. Yksityiskohtaiset havainnot

4.5 Konseptikilpailun palvelusopimuksen muutokset (2/2)

Havainto	Johtopäätös
<p>12.3.2013 tehtiin muutossopimus, jossa palvelukuvausta muutettiin opioidiriippuvaisten kuntouttavan korvaushoidon palvelun osalta. Muutossopimuksen mukaan sopimus sitoisi palveluntuottajaa heti ja tilaajaa, kun tilaajapäällikkö olisi sen hyväksynyt ja päätös olisi tullut lainvoimaiseksi. Tilaajapäällikön päätös on allekirjoitettu 26.2.2013 ja oikaisuvaatimusaika on ollut 14 päivää. Päätöksen mukaan AlfaKuntoutus Hervanta Oy:lta hankittaisiin päivitetyn palvelukuvauksen mukaista opioidiriippuvaisten kuntouttavaa korvaushoitoa 1.3.2013 alkaen alkuperäisen voimassa olevan sopimuksen ehtoilla, ja hankinnan vuosikustannus tulisi olemaan noin 108 000 euroa. Hankinnan tekohetkellä voimassa olleen lain julkisista hankinnoista (321/2010) kynnysarvojen mukaan lakia tulisi soveltaa liitteen B mukaisiin terveydenhoito- ja sosiaalipalveluiden palveluhankintoihin, jos hankinnan ennakoitu arvo ilman arvoisäveroa on vähemmän kuin 100 000 euroa. Myöhemmin, 13.2.2015, AlfaKuntoutus Hervanta Oy irtisanoi sopimuksen (Päätöspöytäkirja, Terveyden ja toimintakyvyn edistäminen, tilaajapäällikkö, 2.3.2015). Tampereen kaupungin sisäisen viestinnän perusteella oli pohdittu jälkikäteen, olisiko hankinta pitänyt mahdollisesti kilpailuttaa (sisäiselle tarkastukselle toimitettu materiaali viestinnästä).</p>	<p>Sopimuskauden alussa on muutossopimusten mukaan tuotettu palveluita vajailla palvelumäärillä, mutta sopimuksessa ei ole kuvattu perusteluja vajailla palvelumäärille. Lisäksi tarkastuksessa läpikäydyn laskuotannon perusteella palvelua tuotettiin vajailla palvelumäärillä pidempään kuin muutossopimuksissa oli määritetty. Palveluista on laskutettu palvelutuotannon todellinen määrä. Korvaushoitoon liittyvän hankinnan vuosittaiseksi arvoksi arvioitiin 108 000 euroa, mikä ylitti tuolloin voimassa olleen hankintalain (321/2010) kynnysarvon.</p>

4. Yksityiskohtaiset havainnot

4.6 Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelma II

Havainto	Johtopäätös
<p>Jyrki Kataisen hallitus hyväksyi 15.12.2011 pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelman vuosille 2012-2015 (ns. PAAVO II), joka oli jatkoa PAAVO I:lle. Periaatepäätöksessä määritettiin mm. keskeiset toimenpiteet, joilla tavoitteisiin pyrittiin. Tavoitteisiin oli kirjattu, että Tampereelle, Turkuun, Lahteen, Kuopioon, Joensuuhun, Ouluun ja Jyväskylään toteutettaisiin yhteensä vähintään 250 asuntoa, tukiasuntoa tai hoitopaikkaa vuoteen 2015 mennessä ja että kaupunkikohtaiset asuntotavoitteet määriteltäisiin yksityiskohtaisesti valtion ja kaupunkien välisissä aiesopimuksissa. Lisäksi tavoitteisiin on kirjattu, että kaupungeissa laadittaisiin pitkäaikaisasunnottomuuden poistamisen toimeenpanosuunnitelmat. Ohjelman toteutusta seuraisi ympäristöministeriön nimeämä ohjaus- ja seurantaryhmä, jonka puheenjohtajana toimisi ARAn edustaja. PAAVO II –loppuraportin (Loppuraportti, Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelma 2012 – 2015, PAAVO 2, Ympäristöministeriö, 15.6.2016) mukaan ryhmä kokoontui ohjelman aikana yhteensä viisi kertaa.</p> <p>PAAVO II:n painopisteiksi oli tarkennettu muiden muassa päihde- ja mielenterveyskuntoutujien asumispalvelujen kehittäminen. PAAVO I –loppuraportissa todettiin, että uuden ohjelmakauden keskeisiin haasteisiin liittyisi mm. päihdekuntoutuksen kehittäminen.</p> <p>PAAVO II –loppuraportin mukaan pitkäaikaisasunnottomuus laski Tampereella 74 % ohjelman aikana. Tampereelle valmistui vuosina 2012-2015 26 asuntoa asumisyksiköihin ja vuonna 2016 oli valmistumassa 34 asuntoa lisää Pispalan entiseen paloaseman saneerattavaan asumisyksikköön.</p>	<p>Tampereen kaupunki oli nimetty valtion koko valtion tasoisessa pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelman jatko-osassa PAAVO II:ssa. Yksi ohjelman painopisteistä oli päihde- ja mielenterveyskuntoutujien asumispalvelujen kehittäminen.</p>

4. Yksityiskohtaiset havainnot

4.7 Aiesopimus, PAAVO II

Havainto	Johtopäätös
<p>Vuonna 2008 voimaantulleessa PAAVO I –aiesopimuksessa on mainittu, että sopimus oli tarkoitus uudistaa vuoden 2011 aikana. Näin mainittiin myös PAAVO II:n periaatteissa, ja sen mukaisesti Tampereen kaupungin ja valtion välinen vuosia 2008-2011 koskenut aiesopimus uusittiin. Valtion puolelta uusittu sopimus hyväksyttiin ympäristöministeriön (YM), sosiaali- ja terveysministeriön (STM), oikeusministeriön (OM), Rikosseuraamuslaitoksen ja ARAn päätöksinä. Lisäksi Raha-automaattiyhdistys RAY hyväksyi sopimuksen vastaavalla tavalla. Sopimus tuli voimaan Tampereen kaupungin hyväksytyä sopimuksen, mikä tapahtui 15.1.2013, ja jatkui 31.12.2015 saakka.</p> <p>Sopimuksen liitteenä on sopimuksen mukaan esitetty hankkeet, joihin haetaan valtion rahoitusta. Hankkeissa on mukana mm. Suomen Erityisasunnot Oy:n Hyhky-hanke, jonka kohderyhmä olisi päihde- ja mielenterveyskuntoutujat. Hyhky-hankkeen asuntojen lukumääräksi oli määritetty 40. Sopimuksesta ei selviä, millä perusteella liitteen hankkeet tai hankkeiden toteuttajat on valikoitu.</p>	<p>PAAVO-ohjelmiin liittyvä aiesopimus oli tarkoitus uusia vuonna 2011 jo ensimmäisen, vuonna 2008 tehdyn PAAVO I –aiesopimuksen mukaan. Sopimus uusittiin, ja sopimuksen liitteenä olevassa hankelistauksessa on mainittu mm. Suomen Erityisasunnot Oy:n Hyhky-hanke. Aiesopimuksesta ei selviä, millä perusteella hanke ja sen tuottava toimija ovat valikoitunut liitteeseen.</p>

4. Yksityiskohtaiset havainnot

4.8 Pispalan vanhan paloaseman myynti ("toinen vaihe") (1/2)

Havainto	Johtopäätös
<p>Tampereen kaupungin kiinteistötoimi antoi 5.12.2012 kirjeen Suomen Erityisasunnot Oy:lle. Kirjeessä kerrotaan, että ARA on myöntänyt Suomen Erityisasunnot Oy:lle korkotukilainaa ja avustusta päihde- ja mielenterveyskuntoutujien tukiasumisyksikön rakentamiseen tontille, joka sijaitsi Hervannan Väkipyöränkadulla. Kirjeen mukaan tontille ei kuitenkaan maaperän pilaantumisen johtuvien kalliiden rakentamiskustannusten vuoksi kannata rakentaa enempää, joten tontin Hyhky-1103-14 ja sillä sijaitsevan rakennuksen (Pispalan vanha paloasema) soveltuvuutta tukiasumisyksiköksi oli selvitetty yhteistyössä kiinteistötoimen, Tampereen tilakeskuksen ja Suomen Erityisasunnot Oy:n välillä. Kirjeessä todetaan, että mikäli tontille myönnetään kaavasta poikkeaminen, kiinteistötoimi tulisi esittämään tontin Hyhky-1103-14 vuokraamista Suomen Erityisasunnot Oy:lle sekä tontilla olevan rakennuksen myymistä Suomen Erityisasunnot Oy:lle 580 000 euron kauppahinnalla. Kirjeen on allekirjoittanut Tampereen kaupungin kiinteistöjohtaja sekä Tampereen kaupungin Tilakeskus liikelaitoksen toimitusjohtaja.</p> <p>Tampereen kaupungin apulaispormestari antoi ARAlle lausunnon 28.5.2013 PAAVOn mukaisen konseptikilpailun 2. vaiheesta, Keidas 2:sta. Lausunnon mukaan Tampereen suunnittelupäällikkö on lausunut, että Suomen Erityisasunnot Oy:lle on myönnetty ehdollinen varaus (ei osana tarkastuksen aineistoa) samalle tontille, mutta Keidas 1 rakentamisen yhteydessä ilmeni, että maaperä on pilaantunut ja perustamiskustannukset nousivat kohtuuttomiksi. Näin ollen yhdessä ARAn kanssa päädyttiin etsimään uutta sijaintia.</p> <p>Kiinteistötoimi on antanut 3.7.2014 samaan aiheeseen liittyvän kirjeen. Kirjeen mukaan Tontin Hyhky-1103-14 ja sillä olevan rakennuksen (Pispalan vanha paloasema) soveltuvuutta tukiasumisyksiköksi. Suomen Erityisasunnot Oy oli esitellyt suunnitelmia peruskorjata olemassa olevaa rakennusta, ja yhdyskuntalautakunta oli 5.2.2013 tehnyt päätöksen koskien lupaa poiketa asemakaavan mukaisesta käyttötarkoituksesta. Näin ollen Pispalan vanha paloasema saatiin muuttaa pitkäaikaisasunnottomien tukiasumisyksiköksi ja päivätoimintakeskukseksi, ja hankkeelle oli myönnetty rakennuslupa 2.4.2014. Kirjeessä todetaan, että mikäli hankkeelle myönnetään ARAn investointiavustus (50 %), kiinteistötoimi tulisi esittämään tontin Hyhky-1103-14 vuokraamista Suomen Erityisasunnot Oy:lle 60 vuodeksi vuosivuokrahintaan noin 18 500 euroa. Lisäksi Tampereen tilakeskus liikelaitos esittäisi tontilla olevan rakennuksen myymistä Suomen Erityisasunnot Oy:lle sen tasearvoa vastaavalla 197 734,00 euron kauppahinnalla. Kirjeen olivat allekirjoittaneet kiinteistötoimen apulaistonttipäällikkö (kiinteistöjohtajan sijainen) sekä Tilakeskus liikelaitoksen toimitusjohtaja.</p> <p>Terveyttä ja toimintakykyä edistävien palvelujen lautakunnassa päätettiin 27.8.2014 siitä, että lautakunta hyväksyi Pispalan tukiasumisyksikön tarveselvityksen, mikäli ARA myöntäisi siihen investointiavustuksen ja –lainan. Päätösehdotuksen mukaan Pispalan paloasema oli yksi PAAVO II:n kohteena. Hankkeen toteuttaisi ja omistaisi Suomen Erityisasunnot Oy. Päätöstekstistä ei selviä, miten hankkeen toteutuksessa on päädytty Suomen Erityisasunnot Oy:n valintaan.</p> <p><i>Jatkuu seuraavalla sivulla</i></p>	<p><i>Ks. seuraava sivu</i></p>

4. Yksityiskohtaiset havainnot

4.8 Pispalan vanhan paloaseman myynti ("toinen vaihe") (2/2)

Havainto	Johtopäätös
<p>Syksyllä 2014 Länsi- ja Sisä-suomen aluehallintovirastoon saapui selvityspyyntö, jossa pyydettiin selvennystä siihen, miksi Tampereen kaupunki ei ollut kilpailuttanut Pispalan paloasemaan tukiasumiseen liittyvää kokonaisuutta (Aluehallintoviraston kirje 9.12.2014, dno LSSAVI/4508/06.00.00/2014) vaan ostaisi tukiasumista Suomen Erityisasunnot Oy:ltä. Aluehallintoviraston ilmoituksen (Aluehallintovirasto, Ilmoitus kanteluasiassa, 1.10.2015, dno LSSAVI/4508/06.00.00/2014) mukaan Tampereen kaupungin vt. tilaajapäällikkö oli tehnyt selvityspyyntöön vastineena selvityksen, joka annettiin 15.1.2015. Selvityksessä kävi ilmi, että Tampereen kaupunki oli kilpailuttanut tukiasumispalvelun ja tehnyt puitesopimuksen AlfaKuntoutus Oy:n kanssa, ja Pispalan paloaseman kiinteistön tilanne oli selvityksen antohetkellä keskeneräinen. Selvityksessä ei ole yksilöity sitä, mihin puitesopimukseen viitataan. Aluehallintoviraston mukaan selvityksen perusteella ei käynyt ilmi tai herännyt epäilyä siitä, että Tampereen kaupungin työntekijät olisivat toimineet asiassa lainvastaisesti.</p> <p>Selvityksessä kerrotaan, että AlfaKuntoutus Hervanta Oy:n sopimusta ja suunnittelupäällikön toimintaa olisi tutkittu kaupungin sisäisen tarkastuksen toimesta eikä huomautettavaa löytynyt, mutta kyseiseen tarkastukseen liittyvää raporttia tai tuloksia ei ollut käytettävissä tämän tarkastuksen yhteydessä. Kaupungin sisäinen tarkastus on laatinut tarkastusta varten suunnitelmanluonnoksen (18.9.2015, hyväksymätön), mutta tarkastuksessa jäi epäselväksi, onko suunnitelman pohjalta toteutettu tarkastus ja laadittu raportti.</p> <p>16.3.2015 Tampereen kaupunginhallitus teki päätöksen siitä, että Pispalan vanha paloasema myytäisiin Suomen Erityisasunnot Oy:lle kauppahinnalla 187 734,00 euroa. Pispalan vanhan paloaseman rakennuksesta tehtiin lopullinen kauppakirja 26.5.2015.</p>	<p>Tarkastuksessa ei tunnistettu tarkempia materiaaleja, joissa olisi selvinnyt konseptikilpailun toisen vaiheen alkuperä. Toista vaihetta ei mainittu alkuperäisessä kilpailuohjelmassa tai alkuperäisessä sopimuksessa. On mahdollista, että toisella vaiheella viitataan yleisesti PAAVO II – aikaiseen toimintaan, mutta tämä ei ole todennettavissa materiaaleista. Materiaaleista ei ole todennettavissa, miten Suomen Erityisasunnot Oy on valittu toteuttamaan hanketta.</p>

4. Yksityiskohtaiset havainnot

4.9 Pispalan vanhan paloaseman sopimukset ("toinen vaihe") (1/2)

Havainto	Johtopäätös
<p>Pitkäaikaisasunnottomien päihde- ja mielenterveyskuntoutujien investoinnin suhteen tehtiin kaksi sopimusta: palvelusopimus sekä vuokrasopimus.</p> <p>Palvelusopimus</p> <p>Tampereen Tilakeskus liikelaitoksen toimitusjohtaja päätti 24.6.2013 esisopimuksesta tukiasumisen investoinnin toteutuksesta pitkäaikaisasunnottomille päihde- ja mielenterveyskuntoutujille. Esisopimus on päätöksen liitteenä. Sopimuksessa kerrotaan seuraavasti: "Sopimus perustuu 29.5.2009 päivättyyn Palveluntuottajan (AlfaKuntoutus Hervanta Oy) kilpailuehdotukseen pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämisen suunnittelukilpailussa. Koska hankkeen toista vaihetta ei voida toteuttaa alkuperäisen suunnitelman mukaan Tampereen Hervannan kaupunginosassa sijaitsevalle kohdealueelle, ovat osapuolet yhdessä etsineet vaihtoehtoisen toteutuspaikan Tampereen Pispalan kaupunginosassa tontille x, jolla sijaitsee tällä hetkellä Pispalan palo-asemarakennus."</p> <p>Sopimuksessa ei kerrota tarkemmin tekstissä mainitusta hankkeen toisesta vaiheesta tai mihin alkuperäiseen suunnitelmaan sen suhteen viitataan. Kilpailuohjelmassa tai alkuperäisessä 21.5.2010 kilpailuohjelman tulosten perusteella solmitussa sopimuksessa toista vaihetta ei mainita. Kilpailuohjelman ja alkuperäisen sopimuksen mukaan asuntoja oli tarkoitus tehdä kilpailuohjelman pohjalta 30, ja dokumentaation perusteella ensimmäinen kilpailuohjelman pohjalta tehty sopimus saatiin täysimääräisesti käyttöön 1.11.2011. Tampereen kaupungin ja valtion välisen PAAVO II – aiesopimuksen (15.1.2013) liitteissä Suomen Erytisasunnot Oy:n Hyhkyy toteutettava hanke oli mainittu. Tampereen kaupungin sisäisessä viestinnässä oli tunnistettu, että esisopimus ja sen pohjalta mahdollisesti toteuttava hankinta voisivat olla ongelmallisia hankintalain näkökulmasta mm. siksi, että alkuperäisessä sopimuksessa tai konseptikilpailussa ei ole mainittu tätä ns. toista vaihetta ja hankintaa ei ollut kilpailutettu.</p> <p>Vuokrasopimus</p> <p>Tampereen Tilakeskus liikelaitos sopi 20.3.2017 Suomen Erytisasunnot Oy:n kanssa vuokrasopimuksen Pispalan Valtatie 58 rakennetuista tiloista. Sopimuksen mukaan asuntoja oli 34 kappaletta. Sopimuksen mukaan vuokra-aika alkaisi, kun tilat ovat valmiit, ja olisi siitä eteenpäin voimassa 15 vuotta, ja jatkuisi vuokra-ajan jälkeen toistaiseksi voimassaolevana. Lisäksi sopimuksessa määritetään, että vuokran määrä lasketaan ARAn osapäätökseen perustuen niin, että pääomavuokran määrä laskettaisiin toteutuneesta arvolisäverottomasta rakennusinvestoinnista, josta olisi vähennetty ARAn myöntämä avustus. Osapäätökseen perustuva pääomavuokra olisi 8 324,22 euroa kuukaudessa + arvolisävero. Lisäksi pääomavuokran määrä tarkistettaisiin vielä ARAn hyväksymien rakennuskustannusten mukaiseksi. Tämän lisäksi vuokralainen maksaisi hoitovuokraa, joka olisi arvion mukaan 13 775,77 euroa kuukaudessa + arvonlisävero. Vuokraa tarkistettaisiin vuosittain toteutuneiden kustannusten mukaiseksi.</p> <p><i>Jatkuu seuraavalla sivulla</i></p>	<p><i>Ks. seuraava sivu</i></p>

4. Yksityiskohtaiset havainnot

4.9 Pispalan vanhan paloaseman sopimukset ("toinen vaihe") (2/2)

Havainto	Johtopäätös
<p>Vuokrasopimukseen on kirjattu seuraavasti: "Vuokranantaja varaa kiinteistön omistajana oikeuden valita kaupungin kanssa puitesopimuksen tehneistä palveluntuottajista sen, jolle yhteiset tilat luovutetaan. Vuokranantajan tulee tehdä valinta kaupungin kanssa puitesopimuksen tehneistä palveluntuottajista kahden viikon kuluessa siitä kun kaupunki on asiaa vuokranantajalta tiedustellut uhalla, että kaupungin muuten itse valitsee tiloissa toimivan palveluntuottajan puitesopimuksen tehneistä palveluntuottajista." Sopimusehdosta ei selkeästi selviä, mihin puitesopimukseen siinä viitataan, mutta on pääteltävissä, että niillä viitataan vuosina 2012 ja 2017 kilpailutuksen perusteella tehtyihin tukiasumiseen liittyviin puitesopimuksiin (havainnot 5.1 ja 5.2). Tampereen kaupungin sisäisessä viestinnässä oli tunnistettu, että yllä kuvattu sopimusehto voi olla ongelmallinen hankintalain näkökulmasta. Tilat luovutettiin AlfaKuntoutus Hervanta Oy:lle, joka kuuluu samaan konserniin Suomen Erityisasunnot Oy:n kanssa.</p>	<p>Vuonna 2017 kirjattuun Tampereen kaupungin ja Suomen Erityisasunnot Oy:n väliseen vuokrasopimukseen kirjattu ehto (vuokranantaja varaa oikeuden valita kaupungin kanssa puitesopimuksen tehneistä palveluntuottajista sen, jolle yhteiset tilat luovutetaan) tunnistettiin tarkastuksessa poikkeukselliseksi sopimusehdoksi. Sopimukseen tai muihin tarkastuksessa läpikäytyihin materiaaleihin ei ole kirjattu perusteluita kyseiselle sopimusehdolle. Vuonna 2013 tehdyn esisopimuksen perusteella tiloihin on jo vuonna 2013 ollut tarkoitus valita AlfaKuntoutus Hervanta Oy, joka kuuluu samaan konserniin Suomen Erityisasunnot Oy:n kanssa. Esisopimuksessa viitataan vuonna 2009 konseptikilpailun pohjalta tehtyyn sopimukseen, mutta myöhemmin vuonna 2017 tehdyssä vuokrasopimuksessa viitataan kaupungin kanssa tehtyihin puitesopimuksiin, jotka ovat erillinen kokonaisuus suhteessa vuoden 2009 konseptikilpailun pohjalta tehtyyn sopimukseen.</p>

4. Yksityiskohtaiset havainnot

4.10 Sisäisen tarkastuksen havaintoja 2016

Havainto	Johtopäätös
<p>Vuonna 2016 Tampereen kaupungin sisäinen tarkastus toteutti tarkastuksen PAAVO-hankkeeseen liittyen (Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelma –hankkeen valtionavustukset 2012-2015 sekä palvelunhankinta, Tampereen kaupungin sisäisen tarkastuksen raportti R1/2016, 31.3.2016). Tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että hankkeen valtionavustukset on haettu ohjeistuksen mukaisesti, valtionavustusta on käytetty rahoituspäätösten ehtojen mukaisesti ja, että maksatushakemukset perustuvat sosiaali- ja terveysministeriön rahoituspäätöksen mukaisesti eriytettyyn kirjapitoon sekä valtionavustuksen perusteeksi hyväksytyihin kustannuksiin. Tarkastuksessa keskityttiin raportin perusteella pääasiassa henkilöstön palkkakustannuksiin keskittyviin valtionavustuksiin, jotka haettiin sosiaali- ja terveysministeriöltä. Raportissa mainittiin yhdistys, joka ei liity suoraan tässä tarkastuksessa läpikäytyihin yhtiöihin/yhdistyksiin.</p> <p>Vuoden 2016 tarkastuksen keskeisiksi suosituksi on todettu mm. seuraavat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hankkeiden johtaminen, toiminta ja päätöksenteko sekä niihin liittyvä asiakirjojen hallinta tulee järjestää siten, että sen toiminta ja tulokset raportoidaan sekä päätökset saatetaan tiedoksi valvontavastuulliselle viranomaiselle. • Hankkeisiin liittyvät hankinnat tulee kilpailuttaa valtionavustuspäätöksessäkin edellytettävällä tavalla hankintalakia noudattaen ja niistä tulee tehdä asianmukaiset hankintapäätökset. Suorahankinta voidaan tehdä vain hankintalain 27 § mukaisissa tilanteissa, mikä tulee perustella hankintapäätöksessä. Hankkeen kustannusten tarkastus- ja hyväksymismenettelyiden tulee perustua valtionavustuspäätöksen ehtoihin. 	<p>Sisäinen tarkastus nosti vuonna 2016 esiin sen, että hankkeiden toiminta ja päätöksenteko sekä niihin liittyvä asiakirjojen hallinta tulisi järjestää siten, että sen toiminta ja tulokset raportoidaan sekä päätökset saatetaan tiedoksi valvontavastuullisille viranomaisille. Lisäksi hankinnat tulisi vuoden 2016 raportin mukaan kilpailuttaa hankintalakia noudattaen. Suositukset ovat oleellisia myös tällä tarkastusraportilla läpikäydyn kokonaisuuden suhteen.</p>

5. Muut yksityiskohtaiset havainnot

5. Muut yksityiskohtaiset havainnot

5.1 Tuetun asumisen ja tukiasumisen palvelujen hankinta 2012

Havainto	Johtopäätös
<p>Nykyisen lain tulkinta tuettuun asumiseen liittyvästä termistöstä</p> <p>Tuettu asuminen: Sosiaalihuoltolain (1301/2014) mukainen asumispalvelu, jolla tarkoitetaan itsenäistä asumista, jota tuetaan sosiaaliohjauksella. Tuettua asumista järjestetään lain mukaan henkilölle, joka erityisestä syystä tarvitsee apua tai tukea itsenäiseen asumiseen tai itsenäiseen asumiseen siirtymisessä. Tukiasuminen: Tuetun asumisen muoto, joka järjestetään asiakkaan kodin sijasta tukiasunnossa asumisyksikössä.</p> <p>Tampereen kaupungin terveyttä ja toimintakykyä edistävien palvelujen lautakunta (Tetola) toteutti hankinnan tuetun asumisen ja tukiasuminen palveluista. Palveluita tarjottiin seuraaville asiakasryhmille: päihdekuntoutujat, mielenterveyskuntoutujat, nuoret, perheet, vankilasta vapautuneet ja asunnottomat. Hankinnasta ilmoitettiin 23.1.2012 ja tarjouspyyntö oli saatavilla internetissä Tampereen kaupungin sivuilla. Tarjouspyynnössä ja tukiasumisen osalta lisätiedoissa 13.2.2012 ilmoitettiin, että osatarjoukset otetaan huomioon siten, että tarjoaja voi tarjota palvelua seuraavasti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tuettu asuminen; perustuki ja vahvatuki tai 2) tuettu asuminen; perustuki, vahvatuki ja intensiivituki tai 3) tukiasuminen, palvelussa päihteiden käyttöä ei sallita 4) tukiasuminen, palvelussa päihteiden käyttö sallitaan <p>Tarjouksen jättivät määräaikaan mennessä yhteensä 32 yritystä/yhdistystä, joista yksi oli AlfaKuntoutus Hervanta Oy. Alfakuntoutus jätti tarjouksen muihin kohtiin paitsi kohtaan 4. Tetolan päätöksen (§40 11.4.2012) mukaan tilaajapäällikkö oikeutettiin tekemään päätös puitejärjestelyyn hyväksyttävistä palveluntuottajista ja tilaajapäällikkö allekirjoittaisi ostosopimuksen Tampereen kaupungin puolesta. Tämän pohjalta tarjousten arviointi on tehty Tetola tilaajapäällikön 1. varahenkilön päätöksessä (§60 12.4.2012). AlfaKuntoutus valittiin useiden muiden tarjoajien kanssa kaikkiin niihin osioihin, joihin se oli jättänyt tarjouksen. Kyseinen tilaajapäällikön 1. varahenkilön päätös vietiin tiedoksi myös Tetolaan 16.5.2012.</p> <p>Tampereen kaupunginhallitus päätti 23.4.2012 ottaa Tetolan päätöksen 11.4.2012 §40 käsiteltäväkseen. Otto-oikeuden käyttämisen syyt eivät ole tarkastuksen tiedossa. Kaupunginhallitus päätti 30.4.2012 (§192) pysyttää ennallaan kyseisen päätöksen.</p> <p>Tampereen kaupungin ja AlfaKuntoutus solmivat aiheeseen liittyvän sopimuksen 12.7.2012. Sopimus sovittiin tuetun asumisen perustuesta, vahvasta tuesta ja intensiivituesta sekä tukiasumisesta, ja oli voimassa 1.6.2012-31.5.2015. Sopimuksessa tai tarjouksessa ei ilmennyt, missä tiloissa palvelua tuotetaan. Sopimuksessa tukiasumisen hinnaksi on määritetty 50 euroa/vuorokausi ja kapasiteetiksi 40 asukasta/kuukausi. Tarkastuksessa läpikäydyn laskuotannon (liite I) perusteella ei tunnistettu, että AlfaKuntoutus Hervanta Oy olisi laskuttanut tukiasumisen palveluita tällä vuorokausihinnalla. Näin ollen ei ole selvää, onko tukiasumista tuotettu sopimuksen mukaisesti.</p>	<p>Sopimuksen tai tarjouksen perusteella ei voitu todentaa, missä tiloissa AlfaKuntoutus Hervanta Oy:n tarjoamaa tukiasumisen palvelua tuotettaisiin. Sisäisen tarkastuksen saaman tiedon mukaan tämä on ollut yleinen toimintatapa kilpailutuksen tekohetkellä (vuonna 2012).</p> <p>AlfaKuntoutus Hervanta Oy on tuottanut tukiasumisen palveluita Tampereen kaupungille myös ennen vuoden 2012 sopimusta.</p>

5. Muut yksityiskohtaiset havainnot

5.2 Tuettu asuminen tukiasunnossa –hankinta 2017

Havainto	Johtopäätös
<p>Nykyisen lain tulkinta tuettuun asumiseen liittyvästä termistöstä</p> <p>Tuettu asuminen: Sosiaalihuoltolain (1301/2014) mukainen asumispalvelu, jolla tarkoitetaan itsenäistä asumista, jota tuetaan sosiaaliohjauksella. Tuettua asumista järjestetään lain mukaan henkilölle, joka erityisestä syystä tarvitsee apua tai tukea itsenäiseen asumiseen tai itsenäiseen asumiseen siirtymisessä. Tukiasuminen: Tuetun asumisen muoto, joka järjestetään asiakkaan kodin sijasta tukiasunnossa asumisyksikössä.</p> <p>Vuonna 2017 kilpailutettiin tuettu asuminen tukiasunnossa –hankintaan liittyvä kilpailutus (Viranhaltijapäätös, avopalvelujohtaja, 22.6.2017). AlfaKuntoutus teki tarjouksen palvelutuotteesta 1 (sisältäen palvelut 1A, 1B ja 1D), jotka olivat seuraavat:</p> <p>1A. Tuettu asuminen tukiasunnossa, jossa tuetaan päihteiden käytön vähentämisessä ja lopettamisessa, mutta sallitaan retkahdukset</p> <p>1B. Tuettu asuminen tukiasunnossa, jossa asiakkaalla ei ole akuuttia päihdeongelmaa</p> <p>1D. Kotiutujan palvelupaketti.</p> <p>AlfaKuntoutus tuli usean muun tarjoajan ohella valituksi. Hankintasopimus allekirjoitettiin 3.12.2017. Sopimuksen mukaan arvolisättömät hinnat tuotteille 1A ja 1B olivat molemmat 32,00 €/vuorokausi/asiakas ja tuote 1D oli 0,01 €/kuukausi/asiakas. Sopimuksen mukaan palvelut toteutettaisiin palveluntuottajantiloissa Pispalassa (Pispalan valtatie 58 eli Pispalan vanha paloasema).</p> <p>Sopimuksen liitteisiin sisältyy selvitys tiloista. Selvityksessä todetaan: ”Mikäli AlfaKuntoutus Hervanta Oy tulee valituksi palveluntuottajaksi, tulee se hallinnoimaan tarjoamiaan tiloja tarjouspyynnössä tarkoitetulla muulla tavalla, jatkaen palvelutuotantoa samoissa tiloissa, joissa tukiasumisen palveluita tuotetaan nykyisellään tukiasumisen puitesopimuksella Tampereen kaupungille.” Lisäksi selvityksessä viitataan Pispalan vanhaan paloasemaan ja todetaan, että Suomen Erityisasunnot Oy omistaa tilat, ja sillä on oikeus osoittaa kyseiset tilat AlfaKuntoutus Hervanta Oy:n hallinnoitavaksi. Jälkimmäisen toimiessa hankinnan kohteena olevan palvelun tuottajana.</p>	<p>AlfaKuntoutus Hervanta Oy:n kanssa tehdyn tuettu asuminen tukiasunnossa –sopimuksen mukaan AlfaKuntoutus tuottaisi palvelua osoitteessa Pispalan valtatie 58, joka on Suomen Erityisasunnot Oy:n kunnostama Pispalan vanha paloasema. Sopimuksesta ei selviä perusteluita sille, miksi AlfaKuntoutus on saanut oikeuden toteuttaa palvelut kyseisessä Tampereen kaupungin vuokraamassa tilassa.</p>

5. Muut yksityiskohtaiset havainnot

5.3 Liinavaatteiden pesupalvelu

Havainto	Johtopäätös
<p>Tilajapäällikkö on päättänyt 1.9.2010, että Väkipyöränkadun korttelin liinavaatteiden pesupalvelut hankintaan Kuntoutuspolku ry:ltä. Hankinnan arvoksi on päätöksessä määritetty 14 500 euroa/vuosi, ja sopimus on tehty ajalle 1.2.2011-31.1.2012. Sopimuksen (1.9.2010) mukaan tuotemäärät ja tarkemmat hinnat on eritelty liitteessä ja sopimuksessa on eritelty, että liitteenä on 20.5.2010 päivätty tarjous, mutta liitteet eivät olleet tarkastuksen käytettävissä, sillä ne on arkistonmuodostelmasuunnitelman mukainen säilytysaika vastaavanlaisten dokumenttien kanssa oli tarkastushetkellä (huhtitoukokuu 2024) ehtinyt umpeutua. Sopimuksen on Tampereen kaupungilta allekirjoittanut tilajapäällikkö ja Kuntoutuspolku ry:ltä rahastonhoitaja. Palvelun hankinnasta ei tunnistettu kilpailutusmateriaaleja tai jotain muita perusteluja.</p> <p>Sopimuksen tekohetkellä voimassa olleen hankintalain (Laki julkisista hankinnoista 321/2010) mukaan lakia ei sovelleta tavara- tai palveluhankintoihin, jos hankinnan ennakoitu arvo ilman arvolisäveroa on vähemmän kuin 30 000 euroa. Liinavaatteiden pesupalveluihin liittyvän hankinnan ennakoitu arvo alitti tämän rajan. Tarkastuksessa läpikäydyn laskuotannon (liite I) perusteella pesupalveluihin liittyviä hankintoja tehtiin sopimuksen mukainen määrä.</p>	<p>Hankinta ei ylittänyt silloisen hankintalain (321/2010) mukaisia kynnysarvoja, eli kilpailutusta ei edellytetty. Muita perusteluja tai tarkennuksia hankintaan ei tunnistettu tarkastuksessa.</p>

5. Muut yksityiskohtaiset havainnot

5.4 Lastensuojelun sijaishuollon palvelujen sopimus

Havainto	Johtopäätös
<p>Vuonna 2010 toteutettiin Tampereen seutukunnan ja Etelä-Pirkanmaan lastensuojelun sijaishuollon palvelujen hankinta. Tarjouspyyntö on päivätty 6.5.2010. Hankinnan sopimuskausi oli 1.1.2011-31.12.2013 + yhden vuoden jatkoaikaoptio, ja sitoumukseton volyymiarvio oli yhteensä noin 100 miljoonaa euroa/sopimuskausi. Tarjouspyyntö oli kolmeosainen, ja kaikkiin osiin sai halutessaan jättää tarjouksen. Tilaajapäällikön päätöspöytäkirjan (Tilaajapäällikkö, päätöspöytäkirja §46, 16.9.2010) mukaan tarjouksen jättivät määräaikaan mennessä 138 yritystä. Ensimmäiseen osioon hyväksyttiin 30/36, toiseen osioon 126/137 ja kolmanteen 51/52 tarjousta. Tilaajapäällikön päätöksen liitteissä on lueteltu hyväksytyt ja hyväksymättömät tarjoukset sekä perusteet sille, mikäli tarjouspyyntö hylättiin.</p> <p>In Vivo Oy jätti kaksi tarjousta: Lastensuojelun sijaishuollon ympärivuorokautiseen laitoshuoltoon sekä lastensuojelun erityisyksikköjen tuottamaan ympärivuorokautiseen laitoshuoltoon. Molemmat tarjoukset hyväksyttiin.</p> <p>Vuonna 2014 järjestettiin uusi kilpailutus Tampereen seutukunnan ja Etelä-Pirkanmaan lastensuojelun sijaishuollon palvelujen hankintaan. Hankintailmoitus julkaistiin 28.5.2014. Hankinnan sopimuskausi oli 1.1.2015-31.12.2016 + yhden + yhden vuoden optiokaudet. Hankinnan ennakoitua arvoa ei ole tarkennettu tarjouspyynnön Hankinnan ennakoitu arvo –kohdassa, mutta sen suhteen on määritetty, että hankinta ylittää hankintalain kynnysarvon. Hankinnasta tehtiin hankintapäätös 15.9.2014, mutta tarjousvertailussa todettiin virhe ja hankintaoikaisu tehtiin 22.10.2014.</p> <p>Tarjouksen oli jättänyt määräaikaan mennessä 130 yritystä/yhdistystä kolmeen eri palvelutuotteeseen. Palvelutuotteeseen 1 hyväksyttiin 23/24, palvelutuotteeseen 2 85/85 ja palvelutuotteeseen 3 97/100. In Vivo Oy jätti tarjouksen palvelutuotteeseen 2, ja tarjous hyväksyttiin. Hankinnasta sovittiin hankintasopimus, jonka Tampereen kaupungin vs. tilaajapäällikkö on allekirjoittanut 31.12.2014 ja In Vivo Oy:n edustaja 18.12.2014.</p>	<p>Tampereen kaupunki on kilpailuttanut lastensuojelun sijaishuollon palveluita useampaan kertaan ja valinnut useita palveluntuottajia.</p>

5. Muut yksityiskohtaiset havainnot

5.5 Sosiaalinen kuntoutus kuntouttavana työtoimintana

Havainto	Johtopäätös
<p>Tampereen kaupunki järjesti vuonna 2012 kilpailutuksen sosiaalisesta kuntoutuksesta kuntouttavana työtoimintana ryhmämuotoisesti. Hankinta toteutettiin kevennettynä rajoitettuna menettelyinä. Tarjouspyyntö lähetettiin 12.5.2012, ja hankinnasta tehtiin päätös 19.6.2012. Päätöksen mukaan tarjouksen jättivät määräaikaan mennessä 6 tarjoajaa. Kaikki tarjoukset täyttivät soveltuvuusvaatimukset sekä tarjouspyynnön mukaisuuden, jolloin tarjoukset vertailtiin hinnan perusteella. Tilaajapäällikön päätöksessä on sanottu, että ”valintaperusteena on hinnaltaan halvin tarjous”, josta on pääteltävissä, että puhutaan yhdestä tarjouksesta. Alkuperäistä tarjouspyyntöä ei ollut sisäisen tarkastuksen käytettävissä. Palveluntuottajiksi valikoitui päätöksen perusteella kolme halvinta tarjoajaa, joista yksi oli Kuntoutuspolku ry hinnalla 7 998,00 euroa. Päätöstä valita kolme tarjoajaa perusteltiin tilaajan tarpeiden sekä tarjoajien tarjoaman kapasiteetin perusteella, mutta päätösdokumentaatiosta tai sen liitteistä ei käy ilmi tarkempia tietoja kaupungin kapasiteettitarpeista tai tarjoajien tarjoamasta kapasiteetista. Tarjoajien tarjoamat hinnat on todennettavissa päätöksen liitteenä olevasta tarjoajien kokonaistaloudellisesta vertailusta. Hankinnan arvo arvioitiin päätöksessä olevan 90 600 euroa sopimuskaudessa, ja sopimuskaudeksi oli määritetty 1.8.-31.12.2012.</p> <p>Sopimus allekirjoitettiin 17.8.2012. Tampereen kaupungilta sen allekirjoitti tilaajapäällikkö ja palveluntuottajalta rahastonhoitaja. Sopimuksen liitteenä on mm. ryhmätoiminnan suunnitelma, johon palvelu on tarkemmin kuvattu.</p> <p>Vuonna 2013 Tampereen kaupunki järjesti uuden kilpailutuksen otsikolla ”kuntouttava työtoiminta sosiaalisena kuntoutuksena palveluntuottajan tiloissa”. Hankinnan arvo olisi sitoumuksetta yhteensä n. 1 miljoonaa euroa/vuosi, ja sopimuskausi alkaisi viimeistään 1.9.2013 ja sitä olisi mahdollista jatkaa yhden + yhden + yhden vuoden optiokausilla. Kyseessä oli kolmen tai useamman palveluntuottajan puitejärjestely. Tilaajapäällikön päätöksen (2.4.2013) mukaan hankintailmoitus jätettiin 27.2.2013 ja määräaikaan mennessä tarjouksen jätti kuusi tarjoajaa. Tilaajapäällikön päätöksen mukaan tilaaja arvioi, että tarvittavan kapasiteetin täyttämiseksi kaikki tarjouksen jättäneet tarjoajat valittaisiin palveluntuottajiksi. Yksi näistä oli Kuntoutuspolku ry, jonka tarjottu hinta oli ryhmän korkein (6 480,00 euroa/ryhmä).</p> <p>Sopimus Kuntoutuspolku ry:n kanssa allekirjoitettiin Tampereen toimesta 8.5.2013. Tampereen kaupungilta sopimuksen allekirjoitti vs. tilaajapäällikkö ja Kuntoutuspolku ry:ltä rahastonhoitaja.</p>	<p>Käytettävissä olleesta hankintadokumentaatiosta ei käy selkeästi ilmi, miksi ensimmäisessä vuonna 2012 toteutetussa kilpailutuksessa on päädytty valitsemaan kolme toimittajaa. Esimerkiksi kapasiteettitarpeita ei ole kuvattu dokumentaatioissa. Kapasiteettitarpeita ei myöskään ole kuvattu myöhemmin toteutetussa hankinnassa (2013), jossa sopimuskauden aikainen vuosittainen hankinnan arvo on korkeampi kuin aiemmassa hankinnassa.</p>

5. Muut yksityiskohtaiset havainnot

5.6 Toimeentulotuki/maksatustositteet

Havainto	Johtopäätös
<p>Tarkastuksessa ei käyty tarkemmalla tasolla läpi toimeentulotuen maksatustositteisiin liittyviä materiaaleja. Aiheeseen liittyviä laskuja nousi kuitenkin esiin tarkastuksessa läpikäytyssä laskuotannassa (liite I). Laskuotannassa tunnistettiin AlfaKuntoutus Hervanta Oy:n, Kuntoutuspolku ry:n ja In Vivo Oy:n laskuja, jotka liittyivät erilaisiin toimeentulotukeen/maksatustositteisiin. Maksusitoumuksiin liittyviä päätöksiä tai muuta materiaalia ei laskujen ohella käyty tarkastuksessa läpi.</p> <p>Laskuotannan osalta tunnistettiin, että SAPissa saatavilla olevissa maksusitoumuksiin ja toimeentulotukiin liittyvissä laskuissa on mainittu henkilöiden nimi sekä henkilötunnus. Henkilötunnus on oleellinen tieto siinä vaiheessa, kun laskujen oikeellisuus varmennetaan.</p>	<p>Henkilöiden nimet ja henkilötunnukset sisältävät laskut ovat saatavilla SAPissa, sillä niiden avulla on varmennettu laskujen oikeellisuus niiden saapuessa. Henkilötietojen säilyttäminen aiheuttaa tietosuojariskin.</p>

6. Liitteet

Liite I Tarkastuksessa läpikäyty laskuotanta

Tarkastuksessa käytiin läpi 108 ostolaskun otanta*. Otanta kohdistui seuraaviin organisaatioihin: Avacap Oy, Suomen Erityisasunnot Oy, AlfaKuntoutus Hervanta Oy, In Vivo Oy, Kuntoutuspolku ry / Sawu-säätiö. Otanta keskittyi ensisijaisesti vuosiin 2011-2016.

Toimija	Ostojen** yhteissumma vuosina 2009-2022 (€)	Laskuotannan*** määrä	Huomioita laskuotannasta
Alfakuntoutus Hervanta Oy	12 796 602,64 €	48	Isommat laskut voi pääasiassa liittää sopimukseen päättelemällä, mutta kaikissa laskuissa ei ole viitattu sopimukseen/päätöksiin. Välillä eri sopimukseen liittyviä asioita on laskutettu samalla laskulla. Lisäksi on paljon maksusitoumuksiin ja vuokravakuuksiin liittyviä pienempiä laskuja, joihin liittyviä päätöksiä tai muita materiaaleja ei tunnistettu tarkastuksessa.
Kuntoutuspolku ry	3 991 440,11 €	20	Laskut ovat suurilta osin 150e starttipaketteja maksusitoumusten mukaan. Maksusitoumuksiin liittyviin päätöksiin tai muihin materiaaleihin ei ole viitattu laskuissa. Lisäksi myönnetty säännöllisesti avustuksia. Avustuslaskuissa on viitattu päätöksiin. Otannassa tunnistettiin useita pulpetinkunnostukseen liittyviä laskuja. Tarkastuksessa ei tunnistettu sopimusta niihin liittyen, eikä laskuissa ole viitattu sopimukseen tai päätökseen. Kuntouttavan toiminnan yksilöohjaukseen liittyviä laskuja, mutta tarkastuksessa ei tunnistettu yksilöohjaukseen liittyvää sopimusta.
Suomen Erityisasunnot Oy	4 066 882,77 €	15	Pääasiassa kuukausittaisia vuokrasopimukseen perustuvia laskuja. Pääasiassa menee tasaisina laskutuserinä kuukausittain, mutta on myös esim. useita tasauslaskuja (näitä otettu laskuotantaan).
In Vivo Oy	1 111 733,99 €	11	Laskuissa toistuu pitkälti samat summat. 1.7.2010 laskujen summat nousevat merkittävästi (alle 10k -> 15-25k). Tämä on selitettävissä lastensuojelutoiminnan kilpailutuksella, joka astui voimaan 2011. Pitkälti lastensuojelutoimintaan liittyviä laskuja, mutta myös toimeentulotuki/maksatustositteita liittyen vuokriin. Toimeentulotuki-/maksatustositteissa ei ole viitattu selkeästi nimettyihin päätöksiin tai muuhun materiaaliin.
Sawu-säätiö	1 809 667,50 €	8	Iso osa laskuista viittaa aiempaan Kuntoutuspolku ry:n hankintapäätökseen ja -sopimukseen, sillä sopimus on siirretty SAWU-säätiölle. Lisäksi mm. maksusitoumuksiin liittyviä laskuja. Laskut alkavat vuodelta 2019, joka ei ole tarkastuksen pääasiallisessa kohdennuksessa.
Avacap Oy	270 636,11 €	6	1.5.2017 alkaen toistuu pääasiassa kaksi kuukausittaista joka kuukausi samansuuruista laskua liittyen rakennusten kalustevuokraukseen. Tätä ennen kuukaudessa 1 kuukausittain samansuuruinen lasku. Kalustevuokraukseen liittyvissä laskuissa on viitattu Suomen Erityisasunnot Oy:n vuokrasopimukseen, jossa on määritetty, että AvaCap Oy toteuttaa kalustevuokrauksen. Vuonna 2009 tunnistettiin kuusi laskua, jotka kaikki alle 1000 euroa. Vain kaksi hieman muusta massasta poikkeavaa laskua, löytyvät laskuotannasta.
Yhteensä	24 046 963,12 €	108	

*Otanta kohdistuu SAPista saatavilla oleviin ostolaskuihin ja kattaa kaikki SAPin haulla löytyvät Tampereen kaupungin kustannuspaikat. Laskut on haettu SAPin ostolaskuhaulla toimittajittain.

**Ostojen yhteissumma kattaa ostojen kirjanpidollisen kokonaissumman, jossa on huomioitu palveluseteliostopalvelujärjestelmän kirjaukset, jotka eivät ole saatavilla SAPista, sekä laskennallinen alv-palautus.

***Laskujen määrä per yhtiö on määritetty suhteessa SAPin laskujen määrään ja yhteissummaan.

Liite II Tukiasumiseen liittyvät sopimukset*

Väkipyöränkatu
11

Väkipyörä kuntoutus Oy (myöh. AlfaKuntoutus Hervanta Oy)

- Palvelusopimus tukiasumisen hankinnasta pitkäaikaisasunnottomille päihde- ja mielenterveyskuntoutujille
- 21.5.2010

Suomen Erityisasunnot Oy

- Vuokrasopimus pitkäaikaisasunnottomien ja päihde- ja mielenterveyskuntoutujien asuntona ja palvelutiloina 20.3.2017

Pispalan valtatie
58 (Pispalan vanha paloasema)

Suomen Erityisasunnot Oy

- Ehdollinen kirje Pispalan vanhan paloaseman myynnistä ja vuokraamisesta 5.12.2012
- Ehdollinen kirje Pispalan vanhan paloaseman myynnistä ja vuokraamisesta 2.7.2014
- Kaupunginhallituksen päätös Pispalan vanhan paloaseman myynnistä ja tontin vuokraamisesta 16.3.2015
- Kauppakirja 26.5.2015

AlfaKuntoutus Hervanta Oy

- Esisopimus tukiasumisen toteuttamisesta 24.6.2013

AlfaKuntoutus Hervanta Oy

- Tuettu asuminen tukiasunnossa –palvelun hankinta, jossa valittiin useita tarjoajia kilpailutuksella.
- Sopimus 2.11.2017

Muut (paikkaa ei määritetty)

AlfaKuntoutus Hervanta Oy

- Tuetun asumisen ja tukiasumisen palvelujen hankinta, jossa valittiin useita tarjoajia kilpailutuksella.
- Sopimus 12.7.2012

*Sopimuskokonaisuus Tampereen kaupungin, AlfaKuntoutus Hervanta Oy:n sekä Suomen Erityisasunnot Oy:n osalta. Kuvaus ei kata kaikkia organisaatioita, jotka ovat olleet mukana tukiasumisen sopimuskokonaisuuksissa. Mm. tuetun asumisen ja tukiasumisen puitejärjestelyyn valittiin useita toimijoita, joista AlfaKuntoutus Hervanta Oy oli yksi.

